

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Voorwoord

De krachten bundelen

Leny van Dalen

Het is het gesprek van de dag. Tijdens de koffiepauze op het werk en aan keukentafels wordt erover gesproken. De kosten voor het oplossen van onze geestelijke en lichamelijke problemen zijn de pan uit gerezen. De overheid kan onze verzorging niet meer van de wieg tot het graf betalen. Partners, burens, kinderen en kennissen zullen bij ziekte en problemen hun beste beentje moeten voorzetten, zo ze dat al niet deden. Ze moeten, liefst warme, zorg geven die voor de hulpbehoevende voelt als het aantrekken van een warme jas. Er is onvoldoende geld beschikbaar om nog genoeg professionele hulp te kunnen inzetten.

Er zal een groter beroep worden gedaan op het zelfoplossend vermogen van burgers, hun families en de wijken waarin zij wonen. Veel mensen zijn overigens zeker bereid om extra hun best te doen voor hun zieke familielid of buurvrouw. Als je bent opgegroeid in een warm nest en je grootouders op de kleinkinderen pasten, doe je tegen de tijd dat zij zichzelf niet meer volledig kunnen redden graag iets voor hen terug. Bovendien, aan opa uitleggen hoe hij met een iPad zijn bloeddruk kan meten en de uitslag direct aan de huisarts kan sturen, maakt een bezoekje aan hem een stuk minder saai.

So far, so good.

Maar wat nu te doen wanneer ziekte of problemen met zich meebrengen dat de contacten met familie, kinderen en vrienden in de loop der jaren zijn verbroken? Wat nu te doen wanneer je je schaamt om hulp te vragen of je jouw burens niet wilt lastigvallen? Wanneer er strijd en onenigheid in het gezin is over hoe tot oplossingen te komen? Wat nu te doen wanneer de cliënt of familie zichzelf of hun gezinslid niet herkennen in de diagnose schizofrenie, adhd of dementie en het dus lastig is om te bepalen wat er moet gebeuren? Of wanneer je uitgeput geraakt bent in het mantelzorgen?

Koersen op eigen kracht is lang niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid. In dit nummer treft u artikelen aan die u als professional en

systeemtherapeut kunnen helpen de krachten in gezinnen en netwerken naar boven te halen en te verenigen.

Saskia Everts bezocht tijdens een werkvakantie Collie Conoley, professor aan de universiteit van Californië in Santa Barbara, die al enige jaren bezig is met het ontwikkelen van *positive family therapy*. In haar artikel beschrijft ze, aan de hand van praktijkvoorbeelden, wat positieve gezins therapie inhoudt. Gezinnen blijken meer op oplossingen gericht te kunnen handelen naarmate de focus in de therapie ligt op positieve emoties. Everts eindigt haar artikel met reflecteren op de mogelijke keerzijde van het systematisch negeren van negatieve emoties.

Dat het optrommelen van het eigen netwerk van mensen en dat inzetten bij het oplossen van problemen een hoop geld kan besparen, begrepen u en ik al. Maar dat het sociale verspilling is die krachtbronnen niet aan te boren, toont **Rob van Pagée** aan in zijn artikel over Eigen Krachtconferenties. Hij zegt: 'In essentie wordt de kring van familie, vrienden en bekenden rond de hulpvrager het recht gegeven om als eerste een plan te maken vanuit hun vaak jarenlange kennis en ervaring met de situatie, in samenhang met professionele kennis en mogelijkheden. Het gaat daarbij over het aanspreken van de direct betrokken kring van mensen op hun gezamenlijke oplossingscapaciteit.'

Vervolgens beschrijft **Elien Gaaikema** in de Praktijkbijdrage 'Een trauma heb je niet alleen' hoe ze merkte dat je beeldende therapie ook systemisch kunt inzetten. Familieleden en partners krijgen inzicht in elkaars verhaal en de betekenis van het trauma in hun leven door hun emoties in een tekening te 'verwoorden'. Een aantal sprekende en ontroerende voorbeelden van deze tekeningen heeft de auteur er voor u bijgedaan.

Voor de rubriek Reflecties ging **Jurgen Cornelis** helemaal naar Hong Kong omdat hij wilde weten hoe het komt dat Chinese cliënten, soms in heftige crisis, vaak na een of twee gesprekken het contact met hulpverleners alweer verbreken. Wat zouden we kunnen doen, of liever gezegd laten, om dat te voorkomen? Hij geeft ons onder andere een belangrijk advies over het inschakelen van een tolk. Die tip staat geheel haaks op wat hij tijdens de systeemopleiding leerde. Ook zag hij een krachtig en liefdevol voorbeeld van een therapieaanpak voor kinderen met adhd bij wie medicijnen niet helpen. Ouders gaan in deze therapievorm in gesprek met hun kinderen over het negatieve affect, de arousal, die hun onderlinge discussies veroorzaken. Het kind zelf wordt ingezet als co-therapeut. Een prachtig voorbeeld van het bundelen van professionele en gezinskrachten!

Mocht u dan nog steeds niet overtuigd zijn van het belang van het aanboren van positieve emoties en krachten in de behandeling van systeemproblematiek, leest u dan in Professie en Persoon het interview van **Marga van Rijen** met Bronia Davidson-Rosenblatt over haar vorig jaar verschenen boek *Vlucht naar het oosten*. De in 1937 in Polen geboren Davidson behandelt nog volop nieuw samengestelde gezinnen, waarbij de ervaringen uit haar eigen bewogen leven een belangrijke leidraad vormen.

U zult in dit nummer geen recensies vinden. Wel kan Elly Lobregt-van Buuren u twee boeken van John en Julie Gottman aanbevelen nadat ze in april 2013 een training – over het overbruggen van de kloof tussen partners – van dit echtpaar bezocht. Tot slot kunt u dan nog het verslag lezen van **Jan Meerdinkveldboom** over de studiedag met de titel ‘Terug naar de toekomst’ van de Belgische Vereniging voor Relatietherapie, Gezinstherapie en Systeeminterventie in maart 2013.

Maar slaat u het enige nog niet door mij genoemde artikel in de rubriek Onderzoek gesignaleerd door **Anne Wietzker** vooral niet over. Het gaat over hoe u als relatietherapeut of scheidingsbemiddelaar vastlopende scheidingsonderhandelingen kunt vlottrekken door aanwezige schuldgevoelens bij een van beide partners niet onbesproken te laten.

Het kan geen toeval zijn dat er, tegelijkertijd met het ter perse gaan van dit nummer, in Nederland een advies verscheen van de Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (RVZ) waarin zij pleit voor een hechter partnerschap tussen cliënten en hun zorgverleners (RVZ, 2013). Cliënten moeten zich, als het aan de Raad ligt, meer committeren aan hun diagnostiek en hun zorgplan in gezamenlijkheid met hun zorgverleners opstellen. Een goed advies, daar niet van. Maar of dit bereikt zal worden, zoals zij suggereren, met alweer een nieuwe wet, waarin de rechten van de cliënt met betrekking tot het meepraten over diagnose en zorgplan verankerd staan, durf ik te betwijfelen.

Wat denkt u? Zullen we hun dit exemplaar van ons tijdschrift toesturen?

Literatuur

Raad voor de Volksgezondheid en Zorg (2013). *Adviesrapport: De participerende patiënt*. [Http://www.rvz.net/publicaties/bekijk/de-participerende-patient](http://www.rvz.net/publicaties/bekijk/de-participerende-patient).